

Souhrnná teritoriální informace Turkmenistán

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Taškentu (Uzbekistán) ke dni 11.
5. 2020 6:02

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.7)
3. Vztahy země s EU (s.13)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.16)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.19)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.24)
7. Kontakty (s.28)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Turkmenistán je převážně pouštní země s intenzivním zemědělstvím v zavlažovaných oázách a se značným nerostným bohatstvím v podobě zemního plynu a ropy. Mezi hlavní zemědělské plodiny patří bavlna (převažně na vývoz) a pšenice (pro vnitřní spotřebu). Ačkoli zemědělství tvoří přibližně 7% HDP, i nadále zaměstnává téměř polovinu praceschopného obyvatelstva. Přístup autoritářského režimu současného prezidenta Gurbanguli Berdymuhamedova k ekonomické reformě je zatím velmi opatrný a do jisté míry spoléhající na to, že příjmy z vývozu zemního plynu a bavlny pomohou k udržení neefektivní a značně zkorumpované ekonomiky. Vláda představila plán privatizace části státních podniků, nicméně zavádění této iniciativy probíhá velmi pomalu a cíle privatizace zůstávají omezené.

Celkové vyhlídky na zlepšení ekonomické svobody v zemi nejsou zatím příliš povzbuzující, a to zejména kvůli přetrvávající korupci, omezenému vzdělávacímu systému, vládnímu zneužívání příjmů z těžby zemního plynu a ropy a v neposlední míře kvůli neochotě Ašchabádu přijmout tržně orientované reformy. Značná část ekonomických statistik Turkmenistánu není dostupná. Současná vláda zavedla státní agentury pro statistiku, nicméně údaje o HDP a další zveřejňované údaje jsou značně zkrácené. Prezidentu Berdimuhamedovovi se od svého zvolení podařilo sjednotit dvojitý směnný kurs domácí měny a snížit státní dotaci na benzín. Zároveň podpořil rozvoj cestovního ruchu vytvořením turistické zóny na pobřeží Kaspického moře. Přestože jsou zahraniční investice podporovány a k jistému zlepšení makroekonomické politiky přeci jenom došlo, i tak brání řada byrokratických překážek povzbuzení zahraničních obchodních aktivit v zemi.

Turkmenistán je země s rozlohou 488,1 tisíc km², z toho poušť 390 tisíc km² (80 %); zavlažovaná půda 1,3 mil. ha. Podnebí je mírně kontinentální, průměrná teplota v lednu mínus 4°C, v červenci teplota dosahuje v průměru +28°C s lokálním maximem až do + 40-50°C, roční srážky dosahují od 80 mm na severovýchodě do 300 mm v horách.

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Turkmenistán /Туркменистан/

Hlavou státu je prezident Gurbanguly Berdymammedov, který je zároveň předsedou vlády (Kabinetu ministrů) a vrchním velitelem ozbrojených sil. Prezidentské volby se konaly 12. února 2017. Prezidentských voleb se zúčastnili kandidáti ze tří politických stran. G. Berdymammedov získal ve volbách 97,69 % hlasů. Prezident vydává výnosy a nařízení mající platnost na celém území země, podepisuje popř. zamítá zákony, přijaté parlamentem, jmenuje a odvolává představitele státní správy, řídí realizaci zahraniční politiky atd.

Vláda: **Kabinet ministrů Turkmenistánu** - *Türkmenistanyň ministrler kabineti*

- Prezident a Předseda Kabinetu ministrů - *Gurbanguly BERDYMUHAMMEDOV*

Místopředsedové Kabinetu ministrů:

- Čary KLYČEV
- Rašid MEREDOV
- Muradgeldy MEREDOV
- Purli AGAMURADOV
- Bachargul ABDYEVA
- Čarymurad AMANOV
- Šamuxammed DURDYLIEV

- Gadyrgeldy MUŠŠIKOV
- Bajramgeldy OVEZOV
- Esenmurad ORAZGELDYEY

Ministři:

- Machtymguly BAJRAMDURDYJEV - Ministr zemědělství a ochrany životního prostředí
- Rachim GANDYMOV - Ministr stavitelství a architektury
- Atageldy ŠAMURADOV - Ministr kultury
- Begenč GUNDOGDYEY - Ministr obrany
- Ezizgeldy ANNAMUCHAMMEDOV - Ministr financí a ekonomiky
- Mamedmurad GELDYNIJAZOV - Ministr vzdělání
- Čarymurad PURČEKOV - v.z. Ministr energetiky
- Rašid MEREDOV - Ministr zahraničních věcí
- Nurmuchamet AMANNEPESOV - Ministr zdravotnictví a zdravotnického průmyslu
- Serdar BERDYMUHAMMEDOV - Ministr průmyslu a stavební výroby
- Mamedchan ČAKYEV - Ministr vnitra
- Begmurad MUCHAMMEDOV - Ministr spravedlnosti
- Muchammedsejid SILAPOV - Ministr práce a sociální ochrany obyvatelstva
- Kurbanmurad ANNAJEV - Ministr národní bezpečnosti
- Resul REDŽEPOV - Ministr textilního průmyslu
- Orazmurad KURBANNAZAROV - Ministr obchodu a vnějších ekonomických vztahů
- Dajanč GULGELDYEY - Ministerstvo pro tělovýchovu a mládež

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Ke konci roku 2019 byl počet obyvatel odhadován na přibl. 5,7 milionu. Roční přírůstek obyvatelstva měl v roce 2019 dosáhnout 1,27 %, hustota obyvatelstva činila 11,7 člověk/m². Podíl městského obyvatelstva v r. 2019 dosáhl 51,2 %. V Turkmenistánu žije více než 100 národností, z toho 79 % Turkmenů, 9,4 % Uzbeků, 3,2 % Rusů, 2,7 % Kazachů, po 0,8 % Arménů, Ázerbájdžánců a Tatarů, 0,2 % Ukrajinců. Turkmeni se dělí na 7 velkých a 24 malých kmenů:

- Tekke - střední Turkmenistán
- Ersary - jihovýchodní Turkmenistán
- Yomud - západní Turkmenistán
- Göklen - jihozápadní Turkmenistán
- Salor - východní Turkmenistán
- Saryk - jižní Turkmenistán

- Čoudor - severní Turkmenistán

Náboženské složení:

- Islám - převážně sunité hanifitského ritu - 93 %
- pravoslavní 6,5 %
- ostatní 0,5 %

V souladu s ústavou je státním jazykem **turkmenština**, která patří k turkotatarské skupině indoevropských jazyků. Dalším nejpoužívanějším jazykem je ruština (jazyk etnického styku - používaný 38 % obyvatelstva). Cílem státního programu „Jazyk“ je dosáhnout ovládnutí turkmenštiny, ruštiny a angličtiny.

Turkmenistán se dělí na 5 **administrativně-ekonomických oblastí** (velajátů):

- Achalský (administrativní centrum Eněv)
- Balkánský (Turkmenbaši)
- Dašoguzský (Dašoguz)
- Lebapský (Turkmenabad)
- Maryjský (Mary).

Velajáty se dále dělí na etrapy (okresy, resp. rajóny). V zemi je 20 měst a 46 menších sídelních útvarů.

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019
HDP v tržních cenách (mld. TMT)	118,5	134,8	158,7	142,8	163,5
HDP (mld. USD)	33,8	38,5	45,3	40,8	46,7
Reálný růst HDP (%)	4,0	2,5	1,5	6,2	6,3
HDP na obyvatele (USD v paritě kupní síly)	15 334	17 300	18 700	7 356	7 816
Ceny a finanční ukazatele					
Inflace (CPI, konec období, %)	16,0	11,0	16,0	7,2	13,4
Oficiální směnný kurs TMT/USD	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Oficiální směnný kurs TMT/EUR	3,9	3,7	3,9	3,9	3,8
Míra nezaměstnanosti	11,0	11,0	8,6	3,8	3,9

Podle turkmenských oficiálních údajů dosahoval reálný růst HDP v roce 2019 úrovně 6,3 %, což odpovídá zprávě Asijské rozvojové banky 2019. Průměrná inflace v roce 2019 je odhadována na 13,4 %, čemuž předcházela postupná deprecie turkmenského manatu vůči USD a následné zvyšování cen dovozového zboží. Pokud jde o jednotlivé sektory ekonomiky, tak růst v průmyslovém sektoru tvořil 4,1 %, v obchodním sektoru 14,2 %, v dopravním sektoru 10,1 %.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Indikátory veřejného sektoru Turkmenistánu - státní rozpočet (% HDP)

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy	13,8	15,0	12,2	14,1	12,9
Výdaje	14,8	15,8	13,3	13,5	13,2
Saldo	-1,0	-0,8	-1,1	0,6	-0,3
Čistý veřejný dluh	18,7	23,3	25,9	29,3	30,7

IMF World Economic Outlook.

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

Vývoj běžného účtu platební bilance za období 2014–2019 (v mld. USD)

2019	-1,2
2018	3,2
2017	-6,4
2016	-6,8
2015	-4,5
2014	-3,1

IMF World Economic Outlook

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

[Centrální banka Turkmenistánu](#) plní klasickou roli centrální banky v systému. Komerční banky jsou rozděleny do dvou základních skupin:

Státní banky:

- Státní banka pro zahraniční ekonomické záležitosti Turkmenistánu

- Státní rozvojová banka Turkmenistánu
- Státní komerční banka "Turkmenbaši"
- Státní komerční banka "Turkmenistan"
- Státní komerční banka "Halkbank"
- Státní komerční banka "Prezidentbank"
- Státní komerční banka "Dajchanbank"

Akciové komerční banky:

- Akciová komerční banka "Senagat"
- Akciová komerční banka "Rysgal"
- Mezinárodní akciová banka "Garagum"
- Turkmeno-turecká akciová komerční banka
- pobočka banky "Saderat Iran"

1.7 Daňový systém

Daňový systém v Turkmenistánu rozeznává následující **druhy daní**:

- daň z příjmu právnických osob - 8 % pro rezidenty a 20 % pro státní a zahraniční společnosti
- daň z příjmu fyzických osob (pobývajících v Turkmenistánu 183 dnů a více) - 10 %
- odvody penzijního pojištění
- srážkové daně za platby do zahraničí
- nepřímé daně
- další daně (daň z nemovitosti, daň z těžby nerostného bohatství, spotřební daň, daň z reklamy, daň z parkovného, daň z prodeje automobilu, příspěvek do Státního fondu rozvoje zemědělství)
- příspěvek do Fondu rozvoje Ašchabádu, daň z převodu).

2. Zahraniční obchod a investice

Turkmenská vláda vychází ze Zákona o vnějších ekonomických aktivitách při vedení obchodních vztahů s jinými státy a organizacemi. Jako řada dalších zemí SNS i Turkmenistán se snaží zvýšit počet přímých zahraničních investic do své ekonomiky, v posledních letech je tendence aktivizovat obchodně-ekonomické vztahy i se zeměmi Evropské Unie.

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Vývoj zahraničního obchodu Turkmenistánu za období 2015–2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz (mil. USD)	10 093,9	7 964,5	7 986,3	10 098,3	9 921,8
Dovoz (mil. USD)	6 602,1	5 556,7	4 404,9	2 802,6	2 637,2
Saldo (mil. USD)	3 491,8	2 407,8	3 581,4	7 295,8	7 284,6

Zdroj: International Trade Centre

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Největší obchodní partneři Turkmenistánu z hlediska jeho vývozu za období let 2015–2019 (mil. USD)

Dovozci z Turkmenistánu	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	10 093,9	7 964,5	7 986,3	10 098,3	9 921,8
<i>z toho:</i>					
EU 28	473,0	707,9	290,5	258,1	444,5
Čína	7 827,6	5 563,3	6 575,1	8 119,4	8 685,7
Azerbajdžán	19,6	38,4	110,0	109,4	202,6
Turecko	557,4	422,5	403,6	261,0	197,1
Rumunsko	93,3	105,7	51,6	4,3	167,5
Rusko	72,9	331,2	84,4	155,2	151,5
Gruzie	64,4	72,8	97,1	170,6	110,4
Itálie	184,7	420,2	140,8	53,0	102,9
Řecko	34,6	43,2	25,1	57,2	44,8

Chorvatsko	0	0	0	0,002	41,7
Kypr	0	0	2,4	112,5	32,0
Singapur	0,5	1,7	0,3	0,3	29,8
Kazachstán	60,8	208,2	43,4	12,9	29,7
Česká republika (35)	0,3	0,6	0,6	0,5	0,7

Největší obchodní partneři Turkmenistánu z hlediska jeho dovozu za období let 2015–2019 (mil. USD)

Vývozci do Turkmenistánu	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	6 602,1	5 556,7	4 404,9	2 802,6	2 637,2
<i>z toho:</i>					
EU 28	1 108,3	1 232,7	993,1	552,4	636,9
Turecko	1 857,9	1 245,5	1 038,0	467,2	689,0
Rusko	901,7	570,6	343,8	288,8	543,3
Čína	817,1	340,0	369,1	316,8	431,0
Německo	334,9	391,4	409,6	170,9	178,5
Kazachstán	114,5	69,1	55,1	86,7	116,2
Francie	99,7	109,9	77,4	92,5	111,5
Nizozemsko	76,5	43,2	74,3	79,7	101,3
Itálie	137,4	210,8	125,9	38,3	60,5
Gruzie	11,7	5,3	19,1	34,3	59,3
Indie	80,4	57,2	59,7	42,3	38,3
Česká republika (27)	21,0	24,6	20,1	6,3	7,1

2.3 Komoditní struktura

Nejvíce zastoupené položky v dovozu do Turkmenistánu v rocích 2015–2019 (mil. USD)

Kód HS2	Označení zboží dle HS	2015	2016	2017	2018	2019
	Celkem	6 602,1	5 556,7	4 404,9	2 802,6	2 637,2
84	Kotle, stroje a mechanická zařízení	1 141,0	1 458,4	1 004,9	551,4	532,2
73	Výrobky ze železa nebo oceli	995,1	786,6	339,1	266,3	321,2
85	El.stroje, přístr. a zařízení pro	856,3	589,6	423,4	189,1	209,5

	záznam a reprodukci					
87	Vozidla jiná než kolejová, jejich části a součásti	370,9	213,5	371,8	134,3	188,1
30	Farmaceutické výrobky	116,0	111,7	102,1	101,8	106,7
39	Plasty a výrobky z nich	269,7	194,1	165,8	133,9	89,2
72	Železo a ocel	281,2	146,4	75,0	88,5	85,2
94	Nábytek lůžkoviny svítidla stavby montované	180,5	121,0	78,8	51,5	72,9
38	Různé chemické výrobky	80,8	80,0	116,8	82,8	67,1
40	Kaučuk a výrobky z něj	65,3	46,4	45,4	37,6	54,6
10	Obiloviny	28,2	15,3	11,3	46,7	52,2
44	Dřevo a dřevěné výrobky; dřevěné uhlí	124,2	94,8	78,7	52,1	47,4
90	Přístroje optické, fotograf., kinem., lékař., chirurg.	161,5	129,9	112,8	64,9	46,6
68	Výrobky z kamene, sádry, cementu	77,1	52,0	46,3	18,1	39,8
27	Nerostná	82,0	102,3	50,6	36,6	39,3

	paliva, minerální oleje a produkty jejich destilace; živičné látky					
99	Zvláštní kódy kombinovaně nomenklatury	102,5	59,5	9,7	6,7	38,0
33	Vonné silice a pryskyřice	39,3	42,5	44,2	30,8	32,0
48	Papír, kartón a lepenka	32,3	30,2	34,1	28,5	31,1
17	Cukr a cukrovinky	51,7	53,6	68,6	55,2	29,7
89	Lodě, čluny a plovoucí konstrukce	43,2	48,8	59,7	90,4	28,0

Nejvíce zastoupené položky ve vývozu z Turkmenistánu v rocích 2015–2019 (mil. USD)

Kód HS2	Označení zboží dle HS	2015	2016	2017	2018	2019
	Celkem	10 093,9	7 964,5	7 986,3	10 098,3	9 921,8
27	Nerostná paliva, minerální oleje a produkty jejich destilace; živičné látky; vosk	9 062,5	6 789,7	7 255,0	9 277,0	9 376,3
52	Bavlna	568,4	474,2	412,5	309,7	213,2
39	Plasty a výrobky z nich	87,3	80,4	70,6	73,1	102,1
31	Hnojiva	24,7	62,3	69,3	90,3	56,7
25	Sůl, síra, zeminy a kameny;	88,0	41,9	19,4	91,9	45,2

	sádrovcové materiály					
07	Jedlá zelenina a některé kořeny	1,5	1,6	5,1	8,8	24,2
63	Zhotovené textilní výrobky; soupravy; oděvy	39,2	29,3	28,8	22,0	23,6
13	Šelak, gumy, pryskyřice; rostlinné šťávy a výtažky	19,4	16,4	18,7	36,9	13,6
87	Vozidla, jiná než kolejová, jejich části	2,0	1,8	9,0	10,0	7,5
28	Anorganické chemikálie, sloučeniny drahých kovů	19,1	22,5	16,6	10,8	7,4
41	Surové kůže a kožky; usně	8,7	7,8	9,7	10,1	6,8
89	Lodě, čluny a plovoucí konstrukce	4,3	214,5	0,3	33,8	5,6
14	Rostlinné pletací materiály	12,3	20,5	7,2	5,4	5,1
51	Vlna, jemné nebo hrubé	2,8	3,4	4,8	7,3	4,7
84	Jaderné reaktory, kotle, stroje	6,3	16,5	16,1	13,0	3,3

99	Zvláštní kódy kombinované nomenklatury	9,4	8,3	1,3	5,3	3,0
08	Jedlé ovoce a ořechy	1,1	1,5	1,0	3,0	2,9
54	Chemická nekonečná vlákna	0,01	0,03	0,08	0,8	2,8
12	Olejnata semena a olejneté semeny	2,4	2,3	2,7	1,8	2,1

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

V Turkmenistánu nejsou zóny volného obchodu.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Přímé zahraniční investice (mil. USD)

2012	3 129,6
2013	3 076,0
2014	3 163,5
2015	4 259,0
2016	4 523,0
2017	2 314,0
2018	1 985,0
2019	1 990,5

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Zahraniční společnosti, které se snaží účastnit mezinárodních výběrových řízení musí projít zdlouhavým schvalovacím procesem. Jakákoliv investiční smlouva musí být schválena Státní komoditní a surovinovou burzou, Centrální bankou, Nejvyšším kontrolním úřadem a na konci schvalovacího procesu Kabinetem ministrů. Schvalovací proces není transparentní a je často politicky řízený. Neexistuje žádná právní záruka, že informace poskytnuté zahraničním investorem turkmenské vládě budou považovány za důvěrné.

3. Vztahy země s EU

Bilaterální vztahy mezi Turkmenistánem a Evropskou unií se řídí prozatímní obchodní dohodou (1998), jejíž platnost by měla být ukončena ratifikací dohody o partnerství a spolupráci (PCA) v jednotlivých ČS EU a v závěru Evropským parlamentem. Diplomatické vztahy jsou udržovány na úrovni Chargé d'affaires Evropské služby pro zahraniční činnost v Ašchabádu.

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

EU Liaison Office

1 passage Myati Kosayeva | house 8 | Ashgabat | Turkmenistan | 744000 |

Tel.: +993 12 344677

Fax: +993 12 344678

E-mail: euinturkmenistan@gmail.com / DELEGATION-TURKMENISTAN-HUMAN-RIGHTS@eeas.europa.eu /

DELEGATION-TURKMENISTAN@eeas.europa.eu

Web: https://eeas.europa.eu/delegations/turkmenistan_en

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Dovoz z EU do Turkmenistánu za období let

2015-2019 (mil. USD)

Vývozci do Turkmenistánu	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	6 602,1	5 556,7	4 404,9	2 802,6	2 637,2
<i>z toho:</i>					
EU 28	1 108,3	1 232,7	993,1	552,4	636,9
Německo	334,9	391,4	409,6	170,9	178,5
Francie	99,7	109,9	77,4	92,5	111,5
Nizozemsko	76,5	43,2	74,3	79,7	101,3
Itálie	137,4	210,8	125,9	38,3	60,5
Rakousko	56,5	37,5	29,4	24,5	23,6
Polsko	48,4	54,5	38,0	21,6	23,3
Velká Británie	42,1	51,5	47,7	36,9	19,0
Litva	33,6	19,7	11,7	9,5	17,3
Belgie	17,7	32,0	15,2	9,2	15,8
Řecko	6,2	55,2	2,2	4,1	13,2
Maďarsko	52,2	29,5	14,7	11,5	11,6

Slovensko	18,7	22,3	12,0	9,0	11,0
Španělsko	21,6	20,0	8,1	4,6	10,2
Finsko	11,9	14,0	12,6	6,2	8,6
Česká republika	21,0	24,6	20,1	6,3	7,1
Lotyšsko	23,1	23,2	15,1	9,8	5,3
Bulharsko	10,7	2,9	2,6	1,8	4,3
Irsko	1,7	5,0	30,1	2,4	3,2
Lucembursko	3,7	0,9	2,0	4,3	2,4
Rumunsko	16,2	27,4	5,4	1,0	2,3
Švédsko	18,8	45,1	1,9	1,1	1,9
Dánsko	8,6	4,4	26,9	1,9	1,8
Portugalsko	1,9	0,3	0,6	0,5	1,2
Estonsko	2,6	1,4	4,1	2,7	1,2
Slovensko	3,3	1,5	1,9	1,8	0,9
Chorvatsko	38,9	2,3	1,2	0,1	0,08
Kypr	0,1	0,2	0,08	0,07	0
Malta	0,001	0,02	2,5	0,001	0

Vývoz z Turkmenistánu do EU za období let

2015–2019 (mil. USD)

Dovozci z Turkmenistánu	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	10 093,9	7 964,5	7 986,3	10 098,3	9 921,8
<i>z toho:</i>					
EU 28	473,0	707,9	290,5	258,1	444,5
Rumunsko	93,3	105,7	51,6	4,3	167,5
Itálie	184,7	420,2	140,8	53,0	102,9
Řecko	34,6	43,2	25,1	57,2	44,8
Chorvatsko	0	0	0	0,002	41,7
Kypr	0	0	2,6	112,5	32,0
Bulharsko	7,0	10,5	9,9	9,1	17,1
Malta	0,01	0,06	0	0	16,9
Francie	3,2	35,3	5,0	4,6	4,1
Rakousko	4,0	1,6	1,0	1,8	3,1
Portugalsko	0,9	1,3	3,0	2,6	2,5
Belgie	1,1	1,3	0,3	0,4	2,4
Španělsko	60,3	3,6	13,7	0,4	2,3
Nizozemsko	2,6	0,8	2,2	1,4	1,7
Velká Británie	57,8	17,9	25,6	4,3	1,6

Litva	0,3	0,8	0,4	0,3	1,1
Polsko	3,5	4,3	1,8	2,6	1,1
Německo	10,5	57,6	6,6	2,9	1,0
Česká republika	0,3	0,6	0,6	0,5	0,7
Lotyšsko	0,04	0	0	0,02	0,07
Irsko	7,2	1,1	0,4	0,2	0,001
Dánsko	0	0,008	0	0,002	0
Estonsko	0	0	0	0,008	0
Finsko	1,6	0,009	0	0	0
Maďarsko	0,08	1,7	0,04	0	0
Lucembursko	0	0	0	0	0
Slovensko	0	0,1	0	0	0
Slovinsko	0,006	0,02	0	0	0
Švédsko	0,001	0,02	0,01	0,004	0

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Dosavadní projekty EU v Turkmenistánu jsou zaměřeny převážně na:

- hospodářské reformy
- tržní a regulační reformy
- vzdělávání a budování kapacit
- řádnou správu věcí veřejných a právní stát
- podporu občanské společnosti
- zemědělství a rozvoj venkova

Pomoc EU Turkmenistánu v programovém období 2014-2020 je zaměřena především na rozvoj lidského potenciálu, kapitálu, a to zejména na vzdělávání a odbornou přípravu. Turkmenistán se podílí na několika probíhajících regionálních, tematických a dvoustranných programech. Příkladem může být úspěšná účast Turkmenistánu v programu poskytnutí podpory malým a středním podnikům *Implementation of Enterprise Growth Programme (EGP) and Business Advisory Services (BAS)* v celkové hodnotě 2 650 000, 00 eur na období prosinec 2014 - prosinec 2017.

Mezi největší projekty EU v Turkmenistánu v poslední době patří projekt BOMCA-9 na období červen 2015 - červen 2018 (Border management in Central Asia), v celkové hodnotě 4 954,8 mil. USD, zaměřený na zvýšení bezpečnosti, boj proti nelegálnímu obchodování a zvýšení úrovně ekonomických vztahů mezi zeměmi Centrální Asie. Poslední 9. fáze projektu předpokládala další školení státních úřadů, zpravodajských služeb Turkmenistánu ve věci boji proti korupci, nelegálnímu obchodování s drogami, používání moderních technologií při celní a hraniční kontrole aj.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Vnější ekonomické vztahy Turkmenistánu s evropskými zeměmi, včetně České republiky nejsou příliš rozvinuté. Česko-turkmenské bilaterální ekonomické vztahy v posledních letech ukazují tendenci ke snížení, stejně jako i vztahy politické.

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Vývoj vzájemného obchodu mezi ČR a Turkmenistánem (mil. USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz do Turkmenistánu	20,5	24,6	20,1	6,3	7,1
Dovoz z Turkmenistánu	0,3	0,6	0,6	0,5	0,7
Obrat	20,8	25,2	20,7	6,8	7,8
Saldo	20,2	24,0	19,5	5,8	6,4

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

V roce 2019 byly ve vývozu z ČR do TM nejvíce zastoupeny následující položky (dle HS4):

	Kód zboží	Název zboží	Podíl (%)
1.	8525	Přístroje vysílací pro rozhlas,televizi apod;kamery	9,9
2.	9405	Svítilna a osvětlovací zařízení, včetně reflektorů	7,0
3.	3004	Léky odměřené na krev, antiséra ap vata aj	7,0

4.	9402	Nábytek lékařský chirurg ap pro holičství	5,6
5.	8517	Telefonní přístroje, vč. telefonů pro celulární sítě aj	5,6
6.	1210	Šišťice chmelové čerstvé sušené apod lipulin	4,2
7.	3505	Dextriny akj škroby modifikované klihy	4,2
8.	8446	Stavy tkalcovské	4,2
9.	8471	Stroje automat zprac dat jednotky snímače ap	2,8
10.	8421	Odstředivky přístroje k filtrování čištění	2,8

V roce 2019 byly v dovozu z TM do ČR nejvíce zastoupeny následující položky (dle HS4):

	Kód zboží	Název zboží	Podíl (%)
1.	5205	Příze bavlněná nad 85% neupravená pro prodej	57,1
2.	6302	Prádlo ložní stolní toaletní kuchyňské	28,6
3.	5208	Tkaniny bavlněné nad 85% do 200 g.m-2	4,3
4.	1302	Šťávy výtažky rostlin pektiny ap slizy ostat	0,1
5.	6204	Kostýmy šaty sukně kalhoty ap dámské dívčí	0
6.	6203	Obleky saka kalhoty komplety ap pánské chlap	0
7.	6109	Tričky vrchní tílka aj nátělníky pletené	0

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Statistické údaje o vzájemné výměně v oblasti služeb nejsou k dispozici.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech

ekonomické spolupráce

Zastupitelský úřad v Taškentu v roce 2019 nezaevidoval žádné obchodní aktivity českých firem v Turkmenistánu. Rovněž v této zemi neevidujeme žádnou českou zahraniční investici.

Poslední významnější českou referencí v teritoriu je firma **Královopolská RIA**, která realizovala dodávky pro výstavbu čistírny odpadních vod v Balkanabádu v západní části Turkmenistánu.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Přehled platných smluvních a jiných dvoustranných dokumentů mezi Českou republikou a Turkmenistánem:

- „Protokol o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a Ministerstvem ekonomiky a financí Turkmenistánu“ podepsána v Ašchabádu 09.09.1993, účinnost 09.09.1993, 124/1994 Sb.
- „Smlouva mezi ČR a Turkmenistánem o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmů a z majetku“ podepsána v Ašchabádu 18.3.2016, účinnost od 1.1.2019.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

V současné době Česká republika v Turkmenistánu nerealizuje projekty zahraniční rozvojové spolupráce. Nicméně z hlediska budoucí perspektivy je při zvažování možností účasti v těchto projektech možné zaměřit pozornost na následující sektory:

Sektor vody a sanitace

Turkmenistán chce inicializovat technicky a finančně udržitelné změny v oblasti vodohospodářství. Turkmenistán se zaměřuje na 4 hlavní složky: 1) Zlepšení zásobování vodou, rozšíření a opravení vodohospodářské sítě, výměna a obnova materiálu. Dílčími komponenty jsou: oprava a výměna pouliční svodů a instalace nových kohoutků; zařízení ke snížení ztráty vody a nákladů na provoz a údržbu, zlepšení kvality vody. 2) Zlepšení hygieny a zdraví. Zlepšení úrovně sanitárních zařízení a hygienické praxe díky odstranění latrín a instalaci zařízení pro mytí rukou ve školách a na trzích s využitím komunitních přístupů; financování nákupu vozidel a zařízení; podpora zdraví a vzdělávání v oblasti hygieny; zlepšení sledování kvality vody a hygieny. 3) Posílení vodohospodářských institucí. 4) Zefektivnění projektového managementu.

Sektor zemědělství

Zemědělství je druhým největším sektorem ekonomie Turkmenistánu s 26 % HDP. Ve venkovských oblastech žije více než polovina obyvatel. S přispěním státu vznikl projekt na renovaci a modernizaci farmářského vybavení a strojů. Pravdou ale je, že investice do tohoto sektoru ze strany státu jsou příliš malé. Evropská unie asistuje v tomto případě zejména v oblasti vědy a výzkumu a podpory vzdělávání místních farmářů.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Mapa globálních oborových příležitostí v Turkmenistánu identifikuje jako nejperspektivnější pro další rozvoj vzájemné obchodně ekonomické spolupráce následující obory: dopravní průmysl a infrastrukturu, důlní, těžební a ropný průmysl, energetický průmysl, obranný průmysl a textilní a obuvnický průmysl.

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Příležitosti pro český export

Důlní, těžební a ropný průmysl

Turkmenistán disponuje jedněmi z největších zásob zemního plynu ve světě. V kontextu poměrně komplikovaných vztahů s Ruskem a Iránem byl v letech 2016 resp. 2017 zastaven vývoz turkmenského plynu nejenom do zmíněných dvou zemí, ale rovněž dále na západ do Evropy. Hlavní prioritou pro Turkmenistán je proto nyní posílení vývozu plynu do Číny, a to prostřednictvím tzv. linie D středoasijsko-čínského plynovodu, který by mohl v budoucnu přepravovat 30 mld. m³ ročně, čímž by celková roční kapacita vývozu plynu z Turkmenistánu do Číny mohla dosahovat řádově 60 mld. m³. Výstavba a modernizace systému těžby a tranzitu zemního plynu vytváří možnosti pro zahraniční dodavatele odpovídajících technologií. Nemalý důraz je zároveň kladen i na zpracování uhlovodíků ještě na území Turkmenistánu, tj. výrobu benzínu, nafty a maziv.

Energetický průmysl

Turkmenistán může vyrábět řádově 20 TWh elektrické energie ročně. Národní strategie rozvoje energetického sektoru Turkmenistánu do r. 2020 počítá s dosažením roční produkce 48 TWh, z čehož vývoz by měl představovat 13 TWh. Kromě výstavby a modernizace elektráren s paroplynovým cyklem je na pořadu dne zejména výstavba a modernizace vysokonapěťových přenosových sítí s cílem realizace projektu TUTAP zaměřeného na vývoz elektřiny z Turkmenistánu přes Uzbekistán, Tádžikistán, Afghánistán až do Pákistánu. Hodnota celkových investic do rozvoje energetiky je v současné době odhadována na 5 mld. USD.

Obranný průmysl

Probíhá postupné doplňování výzbroje a modernizace armádních a bezpečnostních složek v souvislosti s posilováním vnější a vnitřní bezpečnosti země. Možné dodávky se mohou odehrávat zejména v rovině technologicky náročnějších systémů používaných jednotlivými druhy pozemních vojsk a protivzdušné obrany.

Textilní a obuvnický průmysl

Turkmenistán je jedním z největších světových vývozců bavlny. Je kladen důraz na modernizaci a zvýšení kapacity zpracování bavlny, výroby bavlněné příze, látek a textilních výrobků. Realizace programu rozvoje textilního průmyslu a obchodu Turkmenistánu do roku 2020 předpokládá podporu modernizace textilních závodů s cílem zvýšení výroby textilních výrobků a koberců, což bude vyžadovat investice v hodnotě 2 mld. USD. V důsledku uvedení do provozu nových textilních podniků by mělo dojít ke zvýšení zpracovatelské kapacity tohoto odvětví na 300 tis. tun bavlněného vlákna

ročně.

Dopravní průmysl a infrastruktura

Turkmenistán si z hlediska mezinárodní dopravy snaží udržet svůj význam tranzitní země, a to zejména vybudováním dopravního koridoru umožňujícího přístup z Kazachstánu přes území Turkmenistánu do Iránu. Dílčí hodnota předmětného projektu představuje na území Trukmenistánu přibližně 170 mil. USD, z čehož 125 mil. USD by mělo být profinancováno ze zdrojů Asijské rozvojové banky a zbytek na úkor státního rozpočtu. Významnou roli hraje výstavba intermodálních logistických center, a to zejména v návaznosti na budování přístavů na pobřeží Kaspického moře.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8413 - Čerpadla na kapaliny, též vybavená měřicím zařízením; zdviže na kapaliny
	HS 8481 - Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory aj.
	HS 7301 - Štětovnice ze železa nebo oceli, též vrtané, ražené nebo vyrobené ze sestavených prvků
	HS 7311 - Nádoby na stlačený nebo zkapalněný plyn, ze železa nebo oceli
	HS 7304 - Trouby, trubky a duté profily, bezešvé, ze železa (jiného než litiny) nebo z oceli
Energetický průmysl	HS 8404 - Pomocná zařízení pro použití s kotli; kondenzátory pro parní pohonné jednotky
	HS 8415 - Stroje přístroje klimatizační
	HS 8402 - Parní kotle zvané "na přehřátou vodu"
	HS 8535 - El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. > 1 000 V
	HS 8538 - Části přístrojů k ochraně ap obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8406 - Parní turbíny

Obranný průmysl	HS 9303 - Ost. střelné zbraně ap zařízení využívající ke střelbě výbušné náplně
	HS 9302 - Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304
	HS 9304 - Ost. zbraně, kromě zbraní čísla 9307 - 9331
	HS 9306 - Bomby, granáty, torpéda, miny ap. válečné střelivo a jejich části; náboje ap.
	HS 9013 - Zařízení s kapalnými krystaly; lasery, ne laserové diody; ost. optické přístroje
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8444 - Stroje k vytlačování, protahování ap. chemických textilních materiálů
	HS 8445 - Stroje pro přípravu, spřádání, textilních vláken aj. stroje na výrobu textilních přízí
	HS 8446 - Stavy tkalcovské
	HS 8451 - Stroje na praní žehlení barvení apod. látek příze
	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům

Dopravní průmysl	HS 8517 - Telefonní a ost. přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů aj. dat
	HS 8528 - Monitory, projektory, bez TV, přijímače televizní
	HS 8529 - Části a součásti vysílačích, přijímacích televizí
	HS 8544 - Izolované dráty, kabely aj. izolované elektrické vodiče
	HS 8530 - El. přístroje signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení dopravy
	HS 8471 - Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.
	HS 8531 - El. akustické nebo vizuální signalizační přístroje, poplašná zařízení

5.2 Kalendář akcí

Přehled mezinárodních výstav 2020 v Turkmenistánu.

Mezinárodní výstava "Stavebnictví v Turkmenistánu 2020" a konference "Rozvoj stavebnictví v Turkmenistánu" v Ašchabadu, 10. - 12. 09.

- stavební materiály a zařízení
- projektování, stavba, oprava
- zařízení pro výrobu stavebních hmot
- fasády, střechy, izolace
- keramika a kamen
- interiér a dekorace
- tapety, barvy a krytiny
- stropy, stropní systémy a podlahové krytiny

Organizátorem akce je Ministerstvo stavebnictví a architektury Turkmenistánu, státní koncern "Turkmenské silnice" a Obchodně průmyslová komora Turkmenistánu, tel.: + 993 123 988 98 / 91 / 92, exhibition@cci.gov.tm, www.cci.gov.tm

Mezinárodní výstava a vědecká konference „Hlavní směry rozvoje energetického sektoru Turkmenistánu“ v Ašchabadu, 10. - 12. 09.

- výroba elektrické energie a její distribuce, přenosové soustavy

-
- těžba, distribuce a využití zemního plynu, ropy a uhlí
 - využití vodní, větrné, geotermální a sluneční energie
 - výstavba a výroba energetických zařízení aj.

Organizátorem akce je Ministerstvo energetiky a Obchodně průmyslová komora Turkmenistánu, tel.: + 993 123 988 98 / 91 / 92, exhibition@cci.gov.tm, www.cci.gov.tm

Mezinárodní zdravotnický veletrh a vědecká konference "Zdravotnictví 2020" v Ašchabadu, 08. - 10. 10.

- přehled trhu zemního plynu a ropy na pozadí světového těžebního průmyslu
- medicínská a laboratorní technika a zařízení
- záchranářské pomůcky pro lékařskou pohotovostní službu
- fyzioterapie a ortopedické technologie
- produkce pro ortodontickou léčbumateriály a zařízení pro plastiku kosti a ústní a čelistní chirurgii
- rentgenové přístroje
- léky
- medicínské výrobky

Organizátorem akce je Ministerstvo zdravotnictví a medicínského průmyslu Turkmenistánu a Obchodně průmyslová komora Turkmenistánu, tel.: + 993 123 988 98 / 91 / 92, exhibition@cci.gov.tm, www.cci.gov.tm

Mezinárodní výstava ropného a plynárenského průmyslu "Oil & Gas Turkmenistan - 2020" v Ašchabadu, 29. - 30. 10.

- rozvoj ropného a plynárenského průmyslu
- zkvalitňování plynu a jeho přeprava
- zvýšení efektivity průzkumu, těžby a zpracování alternativních zdrojů energie.

Organizátorem výstavy je státní koncern Turkmenneft a Obchodně průmyslová komora Turkmenistánu, tel: + 902 122 726 162, e-mail: info@ogtexpo.com, www.ogtexpo.com

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Objem zahraničně-obchodní relace je minimální, vymahatelnost práva je problematická. Soudní procesy trvají dlouhé roky. Úroveň byrokracie je enormní, rozsáhlá korupce je přítomná na všech výkonných úrovních. Informace, co se v zemi skutečně děje, jsou velmi omezené.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Distribuční a prodejní kanály nejsou zdaleka na úrovni odpovídající dnešní době např. v zemích EU. Neexistuje zatím rozvinutá síť dovozců a distributorů zboží a na nich navazujícího retailu. Řada prodejců zboží dováženého ze zahraničí si zároveň zajišťuje jeho dovoz.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Aktuální informace o dovozních podmínkách, potřebných dokumentech, dovozních sazbách a netarifních omezeních jsou průběžně publikovány na internetových stránkách EK [Market Access Database](#).

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zákon o podnicích umožňuje vznik následujících podnikatelských subjektů:

- státní podnik
- individuální podnikatel
- družstevní podnik
- společný podnik
- podniky nevládních veřejných organizací
- ekonomické společenství
- akciová společnost.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Reklamní a propagační činnost lze provádět v Turkmenistánu zcela standardními postupy, tj. s využitím tisku, rozhlasu,

televize, reklamních ploch na veřejných prostranstvích – billboardů, bannerů atp. V Turkmenistánu jsou běžné plakátové nebo elektronické poutače atd. Kromě toho zde působí několik reklamních, marketingových a consultingových společností.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Turkmenistán v oblasti ochrany duševního vlastnictví přijal několik zákonů odpovídajících mezinárodním standardům. Kromě Ústavy, občanského zákoníku a mezinárodních smluv přijal Turkmenistán zvláštní předpisy upravující tuto problematiku. Patří zde zákony "o vynálezech", "o průmyslových vzorech" a "o ochranných známkách".

6.6 Trh veřejných zakázek

U veřejných zakázek jsou uplatňována následující pravidla:

Pokud jde o dodávky podle jedné smlouvy přesahující hodnotu ekvivalentu 100 000 USD, je možno realizovat zakázku pouze na základě tendrového řízení. Pokud je hodnota dodávky podle jedné smlouvy nižší než ekvivalent 100 000 USD provádí se výběr dodavatele na základě výběrového řízení. Tendrové řízení provádí komise, kterou zřizuje objednatel, pokud hodnota zakázky nepřevyšuje ekvivalent 1 milionu USD. Pokud převyšuje tuto hodnotu, musí složení komise odsouhlasit vláda.

Tendery jsou otevřené nebo uzavřené. Otevřených tenderů se může zúčastnit každý, uzavřené jsou výjimečné a vyhlásují se se souhlasem vlády, resp. příslušného místopředsedy. Ozámení o tenderu vyhlásí pracovní orgán nejpozději 30 dnů předem, a to v hromadných sdělovacích prostředcích. Následuje předložení tendrové nabídky a zaslání tendrové dokumentace zájemci o účast v tenderu. Tendrová dokumentace musí obsahovat: instrukci pro účastníka tendru, technickou část, obchodní část, předběžný návrh smlouvy. Poté pracovní orgán provede předběžný kvalifikační výběr, který schválí tendrová komise. Následuje hodnocení. Výsledky se publikují do tří dnů v hromadných sdělovacích prostředcích.

Tendry financované ze zahraničních úvěrů jsou prováděny podle pravidel Světové banky, případně mezinárodní banky poskytující úvěr.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Systém soudní moci se v Turkmenistánu se skládá z následujících instancí:

- Nejvyšší soud
- Nejvyšší obchodní soud
- Městský soud Ašchabadu
- Soudy velayats, etraps, shakers, obas a gengeshys (oblastní, okresní a nižší úroveň)
- Oblastní obchodní soudy (velayats)
- Vojenské soudy

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Státní svátky:

Hlavní státní svátek - 27. říjen - Den nezávislosti Turkmenistánu, další významnější svátky:

- 1.1. Nový rok
- 12.1. Den památky
- 19.2. Den státní vlajky
- 8.3. Mezinárodní den žen
- 21. – 22.3. Svátek jara "Novruz bajram"
- 9.5. Den vítězství
- 18.5. Den obrody a jednoty
- 6.10. Den vzpomínek na zemřelé
- 27.- 28.10. Den nezávislosti Turkmenistánu
- 12.12. Den neutrality Turkmenistánu
- „Kurban bajramy“ – každý rok přesné datum určuje Kabinet ministrů Turkmenistánu
- „Oraza bajramy“ – přesné datum se určuje na základě prezidentského výnosu

Pracovní doba:

- státní organizace a zařízení od 8,30 do 17,30 hod. (v sobotu a v neděli nepracují)
- soukromé firmy od 09,00 hod. mnohdy až do pozdního večera (vedení)
- banky (pro klienty) od 9,00 do 18,00 hod. (v sobotu 9,00 – 13,00, v neděli zavřeno)
- polední přestávka ve většině organizací od 12,30 do 13,30 hod.
- obchody podle profilu, většinou 9,00-19,00 hod. s jedním zavíracím dnem v týdnu
- tržnice a soukromé obchody od rána do večera bez zavíracích dnů

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Na české občany se vztahuje vízová povinnost. Vzhledem k tomu, že v Česku není zastupitelský úřad Turkmenistánu, podává se žádost o vízum obvykle na Velvyslanectví Turkmenistánu ve Vídni.

Z hlediska obecné kriminality lze Turkmenistán charakterizovat jako relativně bezpečnou zemi. Bezpečnostní situace v Ašchabadu je velmi stabilizovaná, pohyb po městě na větších osvětlených ulicích i po půlnoci je bezpečný, což je dáno i vysokým počtem policistů v ulicích.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Základním pracovněprávním předpisem v Turkmenistánu je zákoník práce. Pokud jde o zaměstnávání cizinců, ti mohou cizinci pracovat na území Turkmenistánu na základě dvou vydaných dokumentů. Prvním z nich je povolení k získání zahraniční pracovní síly. Toto povolení se vydává turkmenskému zaměstnavateli.

Zaměstnavatel je povinen předložit následující doklady:

- žádost
- návrh pracovní smlouvy nebo jiné dokumenty potvrzující předběžnou dohodu s cizími občany nebo cizími firmami o úmyslu a podmínkách získání zahraničních specialistů
- dotazník zahraničního specialisty s fotografií
- doklad o zaplacení poplatku za vydání povolení
- lékařské potvrzení o bezinfekčnosti na HIV

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Vzhledem k tomu, že mezi ČR a Turkmenistánem není uzavřena smlouva o bezplatném poskytování zdravotní péče, musí občan ČR návštěvu u lékaře a ošetření všeho druhu uhradit v hotovosti. Pojištění pro případ zdravotní péče v cizině není uvedeno jako podmínka udělení turkmenského víza, nicméně doporučujeme zdravotní pojištění před cestou do Turkmenistánu uzavřít.

Očkování při cestě do Střední Asie nejsou povinná, nicméně doporučují se očkování proti všem druhům hepatitidy a břišního tyfu. Bližší informace poskytne Ústav cestovní medicíny Fakultní nemocnice na Královských Vinohradech.

I přesto, že je většina běžných léků v hlavním městě k dostání, za jejich kvalitu nelze ručit a proto se doporučuje se na cestu potřebnými léky vybavit. Nejčastější zdravotní problémy mohou vzniknout z místní stravy a kvality vody.

7. Kontakty

Turkmenistán je v teritoriální působnosti Zastupitelského úřadu České republiky v Taškentu, Uzbekistán

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Embassy of the Czech Republic

3-Navnihol ko'chasi, 6-uy
Mirzo-Ulug'bek tumani
Toshkent shahri, 100041
Tashkent / Uzbekistan

česky:

Velvyslanectví České republiky

Třetí ulice Navnichol 6
Mirzo-Ulugbetský rajon
100041 Taškent, Uzbekistán
tel.: +998 781 206 071
e-mail: tashkent@mzv.cz
web: www.mzv.cz/tashkent

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

- Ministerstvo zahraničních věcí, Odbor ekonomické diplomacie, tel. +420 224 182 592
- Ministerstvo průmyslu a obchodu, Odbor zahraničních ekonomických politik I., tel. +420 224 852 2006

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Požárníci - 01
- Policie - 02
- Záchranka - 03

7.4 Internetové informační zdroje

- www.turkmenistan.gov.tm - zprávy, komentáře, ekonomika
- www.mfa.gov.tm - Ministerstvo zahraničních věcí Turkmenistánu
- www.cbt.tm - Centrální banka Turkmenistánu
- www.cci.gov.tm - Obchodně průmyslová komora Turkmenistánu
-

Informace, co se v zemi skutečně děje, jsou velmi omezené